

Numer 1.

GAZETA WARSZAWSKA

W Sobotę Dnia 3. Stycznia Roku 1784.

Z Warszawy dnia 3. Stycz: Dzień *Nowego Roku*, ogłoszony był w przeszły czwartek rano w tuteyszey Stolicy setnym z dział biciem. Nastąpiła potym u Dworu *Gala*, gdzie Nayiaśnieyszy Nasz Pan, od Jmci Pana *Mniszcha* Marszałka W. Koron: imieniem Senatu y Ministeryi, Uroczyste odebrał Powinszowanie, na które Sam odpowiedzieć łaskawie raczył. Znaydowałsię potym na Nabożeństwie w tuteyszey Kollegiacie na Mszy Wielkiey, przez Jmci Xiędza *Naruszewicza*, Biskupa Koadiutora *Smoleńskiego*. Pisarza W. *Litew:* Sekretarza *Rady Nieustaiącey* śpiewaney, y złożone od Kapituły teyże Kollegiaty przyioł życzenia. Po Nabożeństwie, gdy powrócił Król Jmć na Pokoie, winszowali Ministrowie Cudzoziemscy; wieczorem zaś zgromadziłysię Damy, dla oświadczenia Nayiaśnieyszemu Panu podobney attencyi. Nakoniec był u Dworu Wielki Koncert, w owey wspaniałey y illuminowaney Nowey Sali, w przytomności tegoż Nayiaśnieyszego Pana y licznego Państwa.

W tuteyszym Szpitalu Generalnym *Dzieciątka Jezus*, Roku zeszłego 1783. Przyięto dzieci płci męskiey 324. z tych umarło 233.

Przyięto chłopców po kilka lat maiących 60. z tych umarło 22. Dzieci płci niewieściey przyięto 252. z tych umarło 183. Przyięto dziewczyn po lat kilka maiących 58. umarło z nich 33. Dorodnych męszczyzn chorych przyięto 856. z nich ozdrowiało 618. umarło 226. Przyięto Kobiet dorodnych chorych 873. z tych ozdrowiało 626. umarło 187. Przy końcu tegoż zeszłego Roku znaydowałosię w tym Szpitalu męszczyzn różnego wieku 367. niewiast rozmaitego wieku 497. Znayduiesię dzieci płci oboiey oddanych do karmienia w tuteyszym Mieście y po Wioskach 418.

Z Paryża dnia 7. Grudnia.

Poczynaią iuż teraz umnieyszać sławy *Elektryzacyi*, która tak barzo miała być pożyteczna *Epileptykom* (czyli *Wielką Chorobę* cierpiącym) y *Paralitykom*. Ukazało się, że chorzy poleceni staraniu J. Pana *Comus*, bywali tylko na niektóre czas uleczeni. A zatym mniey to rzecz iest pewna, że można tego dokazać wszęściach ciała z suchych żył złożonych, y w spazmatycznych, ażeby były przywrócone do dawnego Natury stanu. Wszakże, y to iest niemało, gdy tego dokazano, iż można zatamować konwulsye w chorych, y uczynić im iakową chociażby krotką pomoc. Trzeba więc przyznać J. Panu *Comus* gorliwość chwalebną w tentowaniu tak wspaniałego y pożytecznego usiłowania, dla pomocy w dolegliwościach ludzkich; iak żeby ztąd lepszy iuż wyniknął skutek; który może kiedyżkolwiek y wyniknie.

Z Wiednia dnia 20. Grudnia.

Z Komorn donoszą, że dnia 4. tego miesiąca o wpuł do szostey ranney godzinie dał się czuć podziemny szelest, y lekkie trzęsienia ziemi, które nie może być przyrównane do tego, którego na dniu 10. tego miesiąca o 5. ranney godzinie doznaliśmy, gdyż przez to trzęsienie ziemi rysy w starych murach odnowiły się, a nawet y nowe się pootwierały.

Z Neapolu piszą, iż *Wezuwiusz* począł znowu lawę ognistą barzo gwałtownie wylewać. To lawy wylewanie, naybarziey w nocy się wydaie.

Z miasta *Barletta*, do Królestwa *Neapolitańskiego* należącego, odebraliśmy nowinę, że tam doznano trzęsienia ziemi, które lubo szkód niepoczyniło,

z tym wszystkim obywatele tak się mocno przelękli, iż na czyste pouciekali pola.

Z Paryża dnia 12. Grudnia. Nowe tu czynienie proby *Powietrzney Bani* w wielki entuzyazm wszystkich wprawiło, iż tak dorośli, iako mali, o tey Bani tylko mówią y różne czynią experymenta. Tysiącznemi sposobami sztychowano tę Machinę w górę się unoszącą. Wszystkie sklepy pełne są pomienioney machiny koperszty chowi do których codziennie wielka liczba ludzi ciśnie się, iedni dla kupienia koperszty chu, drudzy dla ogladania. Wszyscy nasi Professorowie *Fizyki* nioczym dziś nie myślą, iak tylko o gazie, o palącym się powietrzu, o *Aerostatyczney Bani*, y o sposobie kierowania iey po powietrzu. Przeszłego wtorku otworzył Pan *Charles* swoie ekcye *Fizyczne*, na które tak wielki nacisk był, iż ani dwudziesta część ludzi pomieścić się nie mogła, gdyż oprócz pieszych Audytorów, 300. aret liczono z pierwszey dystynkcyi napełnionych osobami, na pomienioną Lekcyą przybyłemi. Pod czas pierwszey Sessyi Akademii Umieiętności, byli przypuszczeni Pan *Charles* y *Pilastre du Rosier*, co iest rzeczą osobliwą, gdyż oni nie są towarzyszami pomienioney Akademii. Tam o nioczym innym nie mowiono, tylko o tym nowym wynalazku. Pan *Lavoisier* Towarzysz Akademii, czytał swe Pismo, w którym dowodził, że sposób napełniania Bani wynaleziony przez Pana *Charles*, daleko iest lepszy, aniżeli przez P. *Montgolfier*; ale ponieważ napełnianie wynalazku iego iest mocno kosztowne, odkrył wynalazek nowego *Gazu*, który ledwo trzecią część tylko będzie kosztował, co kosztuie palące się powietrze Pana *Charles*, a tenże sam skutek czynić będzie. Król Jmć nagrodził tym Jchmościom, którzy się przykładali do tego wynalazku y czynienia proby. Pana *Montgolfier* kreował Kawalerem Orderu *S. Michała*, a że ten Order noszący, szlachectwem przyozdobieni być powinni, przeto Król Jmć do szlacheckiego

wynioſł go ſtanu, daiąc mu Liſt Nobilitacyi *gratis*, y roczney penſyi 2000. *Liwrów*. Też ſamą penſyą od Króla otrzymał Pan *Charles*. Pan zaś *Robert* y *Pilaſtre* maią wyznaczoney roczney penſyi 1000. *Liwrów*. Teraznieyſze naſze naynowſze mody ſą *en Globe a la Montgolfier, a la Charles*. Atoli po wſzyſtkich ulicach ſłychać pieśni na ten wynalazek, które chociaż nie naywybornieyſze wierſze w ſobie zamykaią, z tym wſzyſtkim niektóre ſą barzo *Satyryczne*.

Od kilku dni rozſiana nowina o ſłabości Króla *Katolickiego*, wcale ſię nie potwierdza.

We śrzodę wyiechał ztąd do *Madrytu* Hrabia d'*Aranda* y prezentował przed ſwym odiazdem Królowi Jmci Jmć Pana *de Heredia*, iako *Chargé d'Affaires*. Wielu ieſt tego zdania, że pomieniony Miniſter, nazad z ſwey oyczyzny nie powróci, gdyż ma być uczyniony Prezydentem Rady *Caſtylii*, y ma wchodzić do reformy *Hiſzpańſkiego* Duchowieńſtwa.

Widziemy iuż wiele pożytków wynikaiących z czynności naſzego Generalnego Controlera y ſłychać że dwa małe Talary, które dotąd 6. *Liwrów* ważyły, poydą teraz w 7. *Liwrach* y 10. *Sous*. Wielu iednak wątpi o tym.

Liſty z *Burdygalii* pod datą dnia 3. donoſzą, że tam puſzczano *Aeroſtatyczną Machinę* w górę, w którey ſię znaydowali Hrabia *de Dillon* y ieden maytek. Ta machina puściwſzy ſię przez rzekę, leciała przez 3. godziny y ſpuściła ſię na ziemie w *Royan* o 20. mil od *Burdygalii*. Gaz znayduiący ſię w tey Machinie, czyli palące ſię powietrze, było z ſpaloney ſłomy.

Z Hiſzpanii dnia 1. Grudnia.

Zawarty Traktat między *Hiſzpanią* y *Portą*, dnia 16. Liſtopada uroczyście w *Madrycie* był ogłoſzony, y okręty w *Kartagenie* iuż ſą w gotowości, które maią wieść prezenta z tey okoliczności do *Konſtantynopola* dla *W. Sultana* y iego Miniſterium.